СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 216. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 17-го ВЕРЕСНЯ 1948. No. 216. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 17, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

УРЯД У ЗМАГАННІ ДО ЗЛОМАННЯ МЯСНОЇ МОНОПОЛІЇ ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ

Шікаґо, 15 вересня. — Зовсім несподівано федеральний уряд розпочав цивільний процес проти чотирьох великих мясних підприємств, для зломання їх монополістичної сили в продукції й продажу мясних виробів. Є це компанії: Армур і Ко., Свифт і Ко., Кюдагі Пакінґ Компані і Вилсон і Ко. Федеральний уряд закидає цим підприємствам, що вони склали змову на встановлення однакових цін своїх виробів, а це спричинило теперішню дорожню мяса в цілій країні. У позві уряд вичисляє подрібно методи, якими ці підприємства доходять до своїх цілей, які противляться законові проти трестів. Заступник федерального прокуратора твердить, що впродовж останніх 54 років в Америці була конкуренція між мясними підприємствами, а тепер згадані чотири великі підприємства таку конкуренцію виключили. Уряд домагається від суду розбиття монополії і привернення 14 різним мясним підприємствам права свобідної конкуренції на мяснім ринку. „Велика Чвірка" — як звичайно називають пізваних чотирьох підприємців, заявляє через своїх адвокатів, що в цьому позві можна доглянути політику уряду перед виборами, щоб скинути з себе відповідальність за інфляцію.

ТАЙНИЙ УРЯДОВИЙ ДОКУМЕНТ ПРО ШПИГІВ ПОПАВ В РУКИ КОНГРЕСУ.

Вашинґтон. — Дуже цінний тайний документ уряду, як доказ розгалуженої совєтської діяльности серед американських громадян для шпигунвання атомових підприємств стане підставою сензаційного поступування в конгресовій комісії впродовж найближчих кількох тижнів, як про це довідується Джері Ґрін, вашинґтонський кореспондент Ню Йорк Дейлі Нюз. Між новими обвинуваченими особами находиться одна дівчина, яка мала $40,000 річного доходу, одначе це не спинило її комуністичного завзяття. Теж мають бути замішані в шпигунство деякі професори, науковці, юрядовці і звичайні большевики. Документ зладжено на підставі слідства, веденого аґентами Федерального Бюра Інвестиґацій впродовж років 1942-1946. Осередком діяльности шпигів, як показується з документів, була Каліфорнія.

ЖІНКА ВИНАХІДНИКОМ СИСТЕМИ ОТОПЛЮВАННЯ ДОМІВ СОНЦЕМ.

Вашинґтон. — Жінка-науковець з Масачусетс, д-р Марія Телкес, описала на зібранні американського Товариства для Поступу в Науці винахід, при допомозі якого вона виловлює тепло соняшного світла для отоплювання дому. Вона така певна свого винаходу, що впродовж кількох тижнів вона перенесеться з Бостону до свого дому в місцевості Довер, щоб там перебути найближчу зиму. Вона працює в Масачусетс Технологічнім Інституті і присвятила новому винаходові багато часу. Одначе вона не сказала, чи винахід може знайти масове примінення. Уставлення апарату для виловлення соняшних промінів буде коштувати три тисячі долярів для дому, який коштує її разом $20,000. Апарат буде вставлений на даху, щоб можна зловити тепло сонця.

На зїзді відчитано письменну працю проф. Евгена П. Вігнера з університету Принстон, в якій він описує засади зужиткування атомової енергії на випущення корабля в надземні простори, вільні від притягання небесних сил. Коли б застосувати цей процес зужиткування атомової енергії, можна добути необмежену силу тепла, твердить проф. Вігнер. Це тепло заступить тепло з вугілля. Його можна буде вжити до порушування літаків і кораблів.

14 РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ ЯК ПІДСТАВА НОВОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Ню Йорк. — На засіданні екзекутиви нюйорської стейтової ради Конгресу Індустріяльних Організацій в готелі Комодор виразно зарисувалося змагання представників 14 робітничих юній відорватися від матірного товариства та створити нову робітничу комуністичну федерацію на лад такої, як перед 20 роками була Трейд Юніон Ліґ. Праві елементи на нарадах екзекутиви, які на зібранні творили більшість, звернулися до предсідника КІО, Филипа Морея, з домаганням завісити чартер пробольшевицьких юній і настановити на місце комуністичних урядовців інших людей. Після ухвалення резолюції ліві елементи виявили змагання до револьти та пірвання звязків з матерною організацією. Ребелянти мають силу в 14 юніях і можна передбачувати, що вони вже в найближчому часі переведуть в діло свій намір зорганізування окремої робітничої федерації. Головними юніями, які мали б стати підставою до нового фронту, є: юнія електричних робітників, юнія докових робітників на західнім побережжі, юнія робітників в торгівлях дрібного продажу, юнія кушнірів. Усі ці юнії опановані комуністами.

УКРАЇНКА ВИГРАЛА ПРОЦЕС ЗА $45,000 ВІДШКОДУВАННЯ.

За звідомленням щоденника Гусон Реджістер, у місцевості Гудсон, у стейті Ню Йорк, пані Марія Палій з місцевости Анкрам, виграла процес проти залізничого підприємства Ню Йорк Сентрал, за відшкодування у висоті $45,000 за смерть свого чоловіка, Матвія. Матвій Палій згинув під колесами потягу, коли переходив через рейки 20 липня 1946 року. Процес тягнувся довгий час і його провадив іменем позовниці адв. Михайло Лисогір. Як позовниця так і адвокат є членами від 447 Українського Народного Союзу в Гудсоні. Адв. Лисогір це брат Йосифа Лисогіра, звісного діяча в Лізі Укаїнської Молоді Північної Америки.

Маршал зневірився в успіх московських розмов

Вашинґтон, 15. вересня. — Секретар стейту Джордж К. Маршал зневірився в успіх розмов, ведених Західними дипломатами з володарями з Кремля. Це пізнати з його розмови з корепондентами під час пресової конференції. Він згадав тільки, що з Москви наспів звіт від амбасадора Волтера Бедела Смита, одначе не подав його змісту. Так само він збув мовчанкою більшу частину питань про положення в Берліні. Аж коли його запитали про думку в справі заяви Ідена в Лондоні, він сказав, що впродовж останніх 10 днів він стратив віру в успіх московських переговорів. Він виявив сумнів, чи йому вдасться відвідати Берлін в дорозі на наради Генеральної Асамблеї О.Д. в Парижі.

Ще раз підкреслює віру в Обеднані Держави.

На обіді Федерального Товариства Адвокатів в департаменті справедливості секретар Маршал виголосив промову, в якій сказав: „Найбільш пекучою вимогою нашого віку є встановлення світового ладу, опертого безпечно на пануванні права". Опісля він розвинув думку, що тільки толеранція, получена з терпеливістю, рішучістю і завзятою працею, а приноровлена в практичнім діянні через Обеднані Держави, може привести нас до нашої цілі — встановлення миру, опертого на системі права і респекту для всіх.

ДАЛЬШИХ 40 ЛІТАКІВ ДО БЕРЛІНА.

Вашинґтон. — Повітряна сила Злучених Держав вислала 40 транспортових літаків марки С-54 для обслуги Берліна при перевозі харчів з Західної зони. Це поможе американській владі при постачанні 5,000 тон харчів кожного дня для населення, загроженого совєтською блокадою.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ВИЯВЛЯЄ НЕГОДУВАННЯ НА ПРОМАХ СВОГО УРЯДОВЦЯ.

Вашинґтон. — Департамент стейту прилюдно виявив негодування на промах свого урядовця. Роберта С. Александра, який мав у своїх руках відділ видавання паспортових віз, а який перед сенатською слідчою комісією в липні склав свідоцтво, наче б через Обєднані Держави пачковано в Америку комуністичних вертільників. Назначена секретарем Маршалом комісія провірила всі можливі заміти і прийшла до висновку, що в цьому твердженні не було правди. Були три випадки, що урядовці С.Д. робили прислуги комуністам, одначе всі вони були прилюдно насвітлені, а провинники були усунені з своїх становищ. Поза те комісія не найшла нічого підозрілого.

ПОЛЬСЬКИЙ ПІЛОТ НА СОВЄТСЬКОМУ ЛІТАКУ ВТІК ДО БРИТАНЦІВ.

Гамбурґ, 16. вересня. — Тут повідомлено, що один польський пілот-офіцер приблизно три тижні тому втік в британську зону Німеччини в найновішому моделі совєтського боєвого літака „Як". Його перевезено до Британії як політичного втікача.

БРИТАНІЯ ВІДНОВЛЮЄ ОБОРОННІ ЗАХОДИ З ЧАСІВ ВІЙНИ.

Лондон, 16. вересня. — На звичайній сесії британського парляменту, що почнеться в жовтні, уряд плянує предложити плян відновлення системи цивільної оборони, що так добре виправдалася під час війни з Німеччиною. В пляні візьметься до уваги вже теж оборонні заходи проти нової зброї. Вважається, що всі партії піддержуватимуть урядовий плян та що їх критика під цим оглядом не буде суттєва. Заходи цивільної оборони є тільки частиною з цілого ряду інших, що їх тепер робиться під знаком воєнного поготівля в країні.

ПРЕДСТАВНИКИ У. Н. РАДИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

Ню Йорк, 16. вересня. — Минулого понеділка, дня 13. вересня, приїхав до Ню Йорку представник новоствореної в Европі Української Національної Ради, інж. Дмитро Андрієвський. В Злучених Державах він залишиться приблизно два місяці, а ціллю його приїзду є поінформувати американсько-український загал про створення цего центрального українського представництва на вигнанні в Европі, та його завдання і цілі на майбутнє. В дні 15. вересня інж. Д. Андрієвській був гостем на засіданні Українського Конгресового Комітету в Ню Йорку, представляючи свої рекомендаційні листи та інформуючи Комітет про цілі свого приїзду.

Подібні уповноваження для поінформування канадсько-українського загалу про У. Н. Раду одержав б. посол та колишній секретар Українського Координаційного Комітету в Европі, Володимир Кохан, що прибув до Канади вже раніше.

Британія творить „третю силу" для світової рівноваги

ІНТЕРЕСНІ ТВЕРДЖЕННЯ СЕКРЕТАРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ, БЕВИНА, В ПАРЛЯМЕНТІ.

Лондон, 16. вересня. — Бртанський секретар закордонних справ, Ернест Бевин, з'ясував вчора в Палаті Громад британську політичну концепцію після другої світової війни, стверджуючи, що ціллю британських зусиль є створити „третю силу", що була б балянсом між такими двома світовими потугами, як Злучені Держави Америки і Совєтський Союз. Тою „третьою силою" мала б бути Британська імперія разом зі союзом західно-европейських держав. Бевин зложив свою заяву у відповідь на американські критичні голоси щодо британської політики. Він твердив, що теперішній вклад Британії для здійснення Західно-европейського Союзу є тільки дальшим кроком в довгому періоді зусиль під цим оглядом. Вияснення Бевина відповідно доповнив теж речник опозиційної Консервативної партії, б. секретар закордонних справ в уряді Чорчила, Ентоні Іден, заявляючи, що організована Бритнією „третя сила" творила б необхідну рівновагу між американською і совєтською потугами. Секретар Бевин з черги виступив гостро проти керованого з Москви світового комунізму, за його підривну політику та намагання заволодіти над світом.

„СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ МУСИТЬ БУТИ РОЗБИТИЙ!"

Канадська преса про виступ д-ра Л. Цегельського на вічу у Винипеґу.

Винипеґ, Канада, 13. вересня. — „Винипеґ Фрі Прес" в сьогоднішньому виданні надрукував довше повідомлення про виступ д-ра Лонгина Цегельського, заступника голови ПАУКонференції, на масовому вічу в цьому місті. Згідно з повідомленням цеї газети, д-р Цегельський твердив, що для українців, які найкраще знають Совєтський Союз, немає жодного сумніву, що раніше чи пізніше мусить прийти до зудару між тоталітарно-російським безбожним комунізмом та англосаським світом. „Совєтська Росія мусить бути розбита і з так званих совєтських республик, включно з Україною, мусять бути створені суверенні держави, бо тільки це може спасти Европу і світ від російського імперіялізму та агресії" — цитує газета слова д-ра Цегельського. В дальшому газета подає, що д-р Цегельський та інші бесідники закликали канадських і американських українців до допомоги українським визвольним змаганням. У вічу, згідно з повідомленням з того самого джерела, взяли участь о. д-р Василь Кушнір, інж. Володимир Коссар, о. С. В. Савчук, Дж. Р. Соломон, А. Захарійчук та інші відомі канадсько-українські громадяни.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ НАТРАПЛЯЄ НА ОПОЗИЦІЮ.

Брюсель, Бельгія, 16. вересня. — В місяці листопаді в цьому місті мало б відбутися перше зібрання з представників поодиноких західних країн, що мали б підготовити створення европейського парляменту. Це було б дальшим конкретним кроком в русі т. зв. европейських федералістів, очолюваному Винстоном Чорчилем. Французький уряд перший офіціяльно піддержав цю справу та рішив вислати своїх представників. Британія ще докищо не зайняла становища, хоча вона сама в цьому русі грає передову ролю. Натомість критично - опозиційні голоси тепер підносяться з боку Бельгії і Голандії. Ці країни вважають, що федералістичний рух ще „не дозрів" та що створення европейського парляменту було б ще передчасне.

ФРАНЦІЯ ЗНОВУ В СУДОРОГАХ СТРАЙКІВ

100 РАНЕНИХ В ЗУДАРІ МІЖ ПОЛІЦІЄЮ І СТРАЙКАРАМИ НА ВУЛИЦЯХ ПАРИЖА.

Париж, 16 вересня. — В столиці Франції та в поодиноких місцевостях на провінціях почали знову загрозливо поширюватися страйки, як уряд премієра Кеіля дістав в парляменті заяву довіря щодо його програми стабілізації цін і заробітної платні. Робітники страйкують, домагаючися підвишки платні. До поважніших страйків у Парижі належать страйк робітників автомобільних заводів та біля 4,000 осіб земного персоналу на двох місцевих аеродромах. Вчора в середмісті дійшло до зудару між страйкуючими робітниками, що демонстрували проти урядової програми та домагалися підвишки платні, і між поліцією, що намалася вдержати порядок та інтервенювала в демонстрації. У висліді зудару понад 100 осіб, в цьому більшість поліції, були поранені. Французький міністер праці, Данель Майор, заявив, що страйк почався і ведеться комуністами з доручення Москви та її Комінформу. Тимчасом ген. де Голь почав на широку скалю „поштову акцію" з домаганням нових виборів до парляменту, вважаючи, що теперішній вже не репрезентує більшости народу.

МОЖЛИВІСТЬ ЩЕ ОДНОЇ КРІЗИ УРЯДУ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 16 вересня. — Премієр Генрі Кеіль вчора заявив, що він предложив парляментові плян, що мав би доповнити французьку державну касу приблизно 80 більйонами франків, що він вважає необхідне для припинення інфляції та взагалі господарської стабілізації в країні. Премієр заявив, що він піде у відставку, якщо парлямент не погодиться на його плян..

ГОЛЛАНДІЯ НАЗИВАЄ КОМУНІЗМ ЗЛОЧИНОМ ТА СТАВИТЬ ЙОГО ПОЗА ЗАКОНОМ.

Гаґа, Голландія, 16 вересня. — Тут і в Батавії, Індонезія, голландський уряд рівночасно проголосив вчора, що він вважає комунізм за злочинний рух і тому ставить його поза законом, а комуністів будеться переслідувати судово, як злочинців. Це рішення винесено на підставі безлічі злочинних фактів, що їх допустилися комуністи в голландській Індії. Рівночасно повідомлено, що голландський міністер закордонних справ, Д. Ф. Стіккер, виїзджає літаком в короткі відвідини до Вашинґтону, з метою „обговорити загальне політичне положення та розвиток комунізму на Далекому Сході".

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕДАТИ О.Д. СПРАВУ БЕРЛІНА.

Лондон, 16 вересня. — З поінформованих джерел вчора тут виявлено недвозначно, що уряди Злучених Держав, Великої Британії і Франції задумують передати справу совєтської бльокади до вирішення Загальному Зібранню О.Д., якщо дипломатичні заходи в Москві не матимуть в найближчому часі позитивного результату. Можливість такого результату тепер дуже сумнівна, а західних дипломатів вчора повідомлено з Кремля, що Сталін не може їх тепер прийняти, бо він „виїхав з міста" та „лікується". Агенство Асошіейтед Пресс в Москві довідується, що чергові наради західних дипломатів з Молотовим мали б відбутися ще з кінцем цього тижня, хоча західні союзники ще досі не одержали совєтської відповіді на свої останні запити й пропозиції.

ГЕН. КЛЕЙ НЕ ХВИЛЮЄТЬСЯ МОЖЛИВОСТЯМИ „ПУЧУ" В БЕРЛІНІ.

Франкфурт над Майном, 16 вересня. — Відповідаючи на запит одного з американських кореспондентів щодо можливостей совєтського „пучу" в Берліні, як про це в останніх днях повідомлено з поінформованих джерел, ген. Клей заявив вчора на пресовій конференції, що такий „пуч" не має виглядів на успіх ані як іде про західних союзників, ані самих німців в західних секторах Берліну. Ген. Клей теж натякнув, що західні союзники протестуватимуть проти драконського совєтського вироку на 5 німецьких хлопців, засуджених по 25 років каторги за участь в проти-комуністичній демонстрації.

ТАЄМНИЙ СОВЄТСЬКИЙ СУД НАД НІМЕЦЬКИМ УРЯДНИКОМ В БЕРЛІНІ.

Берлін, 16 вересня.— В цьому місті совєтський військовий трибунал почав ще один безправний таємний суд над колишнім керівником центральної вуглевої організації в німецькому управлінні Берліна, д-ром Куртом Мюкенберґером. Звертається увагу, що Совєти не мають права судити урядника німецького управління, а тим менше судити його без порозуміння з іншими окупаційними потугами.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ СОВЄТСЬКІ ВИСТУПИ ПРОТИ ЗАХОДУ НА ЗІБРАННІ О.Д.

Париж, 16 вересня. — В зібраних тут міжнародних дипломатичних колах вважають, що передачу трьома західними великодержавами справи італійських колоній під розгляд і рішення Загального Зібрання О.Д., Совєтський Союз використає як аргумент в своїх виступах проти „західного імперіялізму" на найблищій сесії О.Д. В міжчасі представники „великої чвірки" вже мали звернутися до генерального секретара О.Д., Триґве Лі, передаючи йому справу колоній для формального внесення під розгляд О.Д.

УСПІХИ ІНДІЙЦІВ В ГАЙДЕРАБАДІ.

Ню Дельгі, Індія, 16 вересня. — Індійське міністерство оборони повідомило, що індійські війська в поході на провінцію Гайдерабад захопили без спротиву місто Аврангабад, що має біля мільйон населення та є другим з черги найбільшим містом в країні. На інших ділянках фронту індійці натрапляють на запеклий спротив.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИБОРИ І БОРОТЬБА З ДОРОЖНЕЧОЮ

Зближаємось до президентських виборів, а тим самим маємо нагоду публично питати кандидатів на найвищий уряд, які в них пляни в справі зліквідування щораз зростаючої дорожнечі. Справа ця дуже важна, бо дорожнеча постійно захитує бюджетом пересічної американської родини. Що гірше, вона готова потрясти цілою економічною структурою країни, коли не буде їй заради.

Про інфляцію говориться від років. Сотні книжок представляють неминучу катастрофу та руїну, яку спричинює інфляція. Тисячі статтей по газетах і журналах остерігають перед цею руїною, вказуючи на економічні та політичні крізи в тих країнах які перейшли інфляції, чи які не годні з них вийти. Остерігають перед цим лихом теж і найвищі державні чинники. Проте не зроблено досі нічого такого, що спинило б спад вартости доляра і припинило б ріст цін.

Президент Труман предложив був конгресові програму боротьби з дорожнечою та інфляцією, але конгрес це якби зігнорував. Демократична партія має тепер через це добрі аргументи у виборчій агітації, звалюючи вину за дорожнечу на Республиканську партію, згл. на республиканську більшість у конгресі, що не хотіла займатись цею справою навіть у часі надзвичайної сесії конгресу, яку президент Труман скликав якраз для цеї цілі.

Це правда, що так було, але не треба забувати, що дорожнеча та інфляція були загрозою вже тоді, коли демократи мали керму, як у Білому Домі, так і в конгресі. Це, що нині чуємо про дорожнечу з агітаційних, передвиборчих промов, як демократів, так і республиканців, не повинно нас баламутити, бо треба сказати, як одним, так і другим, що це їх спільна вина. Тому саме кандидати головних партій, коли прийдеться їм незабаром виголошувати програмові промови, повинні нам ясно сказати, яка є їхня програма в боротьбі з дорожнечою. Це є нині найважніше внутрішнє питання. Коли воно буде як слід розвязане, а ріст дорожнечі бодай припинений, тоді легше буде розвязувати інші пекучі питання, а зокрема питання дальшої закордонної політики.

Боротьба з дорожнечою і високими цінами на харчеві продукти та інші, тісно звязана з економічною політикою державних субсидій і штучного вдержування деяких цін на певній висоті. Це датується ще від 1933 р., коли демократи перебрали владу в Вашингтоні, а Рузвелт став президентом. Республиканці це знають і на цьому коні їздять, але самі вони заради на це теж не знайшли. Республиканці, не приймаючи в конгресі програми з Білого Дому, бо там сидить демократичний президент, тим проблеми не розвязали. Треба було поставити свою програму. Цього республиканці не зробили, викручуючись, що було замало часу на таку важну справу. Іншими словами, виберіть тепер республиканського президента та республиканський конгрес, тоді щойно буде час. Одначе так не є. Навіть як би в листопаді перемогли цілковито республиканці, то сьогодні ніхто не знає, що властиво вони зробили б, щоб запобігти інфляції та спинити дальший ріст цін. Тому саме треба тепер звертати особливу увагу на те, яку програму виставляють обидві головні партії в цій справі, реальну, чи тільки таку, яка має здобути якнайбільше голосів, а потім піти в забуття.

Молоді провинники

Американська преса містить кожного дня вісті про грабежі та вбивства, які є „сензаційними" в тому розумінні, що їх допускаються молоді люди, хлопці й дівчата з яких деякі вийшли щойно з дитячих літ. Це сумне явище турбує батьків і матерей, виховників, церкву, школу, взагалі ціле суспільство.

Проголошений президентом „Місяць Молоді", яким є місяць вересень, має звернути нашу увагу на молодих провинників. Президент Труман зарядив теж видачу департаментом пошти окремої марки з написом „Ют Монт Стемп", щоб ще тим способом спопуляризувати акцію, якої завданням знайти причини, чому зявляються молоді проступники, а водночас дати зараду.

Велике місто є теж і великим розсадником зла, теж і злочинів серед молоді. Тому думки тих, що шукають способів, як відвернути молодь від злочину, звернені головно на молодь по містах. Іде про те, як і чим зайняти її увагу та які дати їй розваги, щоб вона не підпадала під впливи елементів, що її зводять на шлях злочину.

Молоді провинники стали проблемою, яку мусить пізнати і зрозуміти ввесь загал. У вересні тисячі фільмових театрів віддають свої услуги кампанії, яка має нас запізнати з проблемою молодих провинників та вказати громадам і суспільству способи заради. Що ця проблема важна і актуальна, пізнати найкраще з кримінальної статистики, яка виказує, що пересічний вік злочинців у тюрмах є нижче 25 років.

Дуже цікавим явищем у цій кампанії є те, що на її чолі стоїть старий емігрант, Чарлі Скурас, родом грек, що прибув до Злучених Держав тому 40 років. Він є нині головою корпорації, яка контролює по цілій Америці тисячі театрів рухомих образів. Про нього пишуть, що він є кращим американцем, ніж багато з тих, яких предки жили в Америці ще двісті чи триста років тому. Ставши американським громадянином і добившись впливу та майна, він щиро дбає, щоб ця країна в будучині була ще сильнішою, особливо в моральному значенні.

Проголошена президентом кампанія, що триватиме один місяць, злочинів молоді відразу не зліквідує. Це ясне. Але вона може й повинна помогти ці злочини звести до мінімума. Це одначе може статись тільки тоді, коли ввесь загал возьме собі цю проблему глибоко до серця і як кожний помагатиме її розвязати як свою власну, як проблему своєї власної дитини.

Вже це, що треба було аж президентові держави проголошувати „Місяць Молоді", щоб заставити загал застановитись над справою молодих провинників, вказує, що ця справа важна і грізна.

I. К-в.

КОЛИ НАСТАНЕ ЧАС

Доля хотіла, щоб я, з далекої України приїхав до Америки в те саме місто, в той самий будинок, який побудував мій батько 35 років тому. Хатина ця була побудована на пустирі, серед чагарників, що повиростали на болотистому грунті, який розкинувся са десятки миль навколо великого озера Мічіген. Я люблю це озеро. Люблю слухати його вічну, неспокійну музику хвиль. Може це тому, що я сам зріс біля Чорного моря, біля неспокійних порогів Дніпра.

Колись, де зараз стоїть ця хатина, тут не було ні вимощених вулиць, ні хідників, ні водогону. Та тепер вже навколо неї стоять великі будівлі, оточують її великі дерева, що насаджені біля хідників при широких вулицях. Місто зросло разом з заводом-велетнем, що побудований тут над озером.

Хатина почорніла, постаріла. Та й не диво. Промайнуло 35 років. Дуже багато подій за цей короткий час трапилося на земній кулі. Прогриміли найбільші, найжахливіші в історії людства війни. Пронеслися революційні бурі, що сколихнули найвіддаленішими народами нашої планети. Поруйновано імперії та державні устрої, що існували багато сот років. Величний блиск волі заохопив сотні мільйонів людей. Геніяльні й негеніяльні політичні демагоги використовували зриви народних мас на побудову інших, химерних, недовголітніх імперій. Так і мій батько, будівник оцеї хатини, захопився отим величним блиском волі, повірив як і тисячі інших у всі ті гарні фрази, слова, що котилися по всьому світі вслід за революцією в Росії в 1917 році. Повірив і разом з багатьма іншими такими як сам повернувся на рідні землі, щоб відбудовувати свій власний край. Та він жорстоко помилився як інші, ті, що приїхали з ним. За свою помилку він як і всі пізніше заплатив головою. Бо кучка політичних демагогів використала народній зрив для побудови іншої, найжахливішої тиранії. Слова Рівність, Братерство і Воля були тільки написані на прапорах, але не на ділі. Слова ці були й лишилися для багатьох народів тим ідеалом, за який ще довго будуть боротися. І хоч боротимуться різними шляхами, та боротьба ця вимагатиме ще колосальних жертв. Народи не в силі їх уникнути. Бо коли одним народам війни і революції приносять волю і краще життя, то іншим приносять нове рабство, ще гірше старого. Але за що б вона не велася ота боротьба, оті війни і революції, всі вони вимагають грандіозних жертв. Ось і зараз цілі країни лежать в румовищах. Мільйонові цвинтарі з хрестами й без хрестів порозкидані по тих зруйнованих країнах. Мільйони сиріт, мільйони калік ходять серед тих румовищ. І це не кінець. Це здається тільки страшний вступ до ще жахливішого. І тому ще ніколи людство не чекало завтрішнього дня або найближчого майбутнього з такою непевністю, з таким неспокоем, як сьогодні. Всі хочуть ліпшого, кращого життя, правди, справедливости та не знають правдивих шляхів до неї. Ще ніколи людство не кидалося так до Бога та від нього як зараз! Одні з молитвами, інші з нарікканнями, з питанням — Чому?

Лютує гнів і кров колищуть води,
Несеться плач, ростуть святі гроби...
Це чорна тінь безумного Ірода
Іде з мечем, щоб вічну правду вбить...
Жеврять міста і сліпить згар зіниці,
Шумлять ліси, о, де ж Месія, де?
Чому лишив на притчу во язицях
Святу святих і квіття молоде?

Так. Чорна тінь Ірода нависла над цілим світом. І боротьба з ним вимагатиме ще нечуваних жертв, незнаних руїн. Та чи це наляка людство, зупинить? Ні! Чи вдасться це уникнути? Напевно ні.

Такі думки і інші передумував я, коли повільною ходою наближався до заводу, де я зараз працюю. Так, Европа — це вже тільки спогад, тяжкий сон з безконечним гулом повітрям армад, з громоподібними **в и б у х а м и** авіяційних бомб, з пронизливими гудками алярмових сирен, з ревом европейських столиць, з квартирою, яку ти лишив, йдучи на працю, та яку повернувшись з праці ти вже не міг знайти серед цілковито зруйнованого, спаленого кварталу. Я є один з тих щасливих, що після трьохлітнього сумного й бідного проживання в німецьких таборах переплив океан, висадився в новому світі, щоб почати нове життя. Ось і брама. Симпатичні вартові ледве глянули на перепустку. Думаю, це не те, що советські вартові, які дуже детально перевіряють перепуски, звіряючи перепуски з кожним обличчям, бо нікому не вірять, вбачаючи майже в кожному диверсанта, що хоче висадити завод в повітря. І думаю, що вони не помиляються. Бо коли б будь хто з них мав надлюдську силу, то не те що завод, а цілий отой рабський „рай" висадив би в повітря. Ось і моя машина, мої привітні колеги по праці — швед, румун, мад'яр, хорват, айриш, чех грек і інші. Всі вони намагаються допомогти мені опанувати машину опанувати техніку праці. Та як звичайно, я, як людина, що приїхала з іншої частини світу та ще спеціяльно з-за залізної завіси, являюся об'єктом великого зацікавлення. Багато питають мене про мою батьківщину, про Україну та спеціяльно про „Роша". Це тепер є таке модне питання, хоч на жаль дуже мало хто з американців має вірне уявлення, що то є в дійсності отой „рай" під назвою Советський Союз. Треба признатися, що американський робітник дуже цікавиться й хоче знати правду про комуністичну Росію від людей, що пережили на власному досвіді, перенесли на власній спині всі оті невдалі, та жахливі експерименти з побудовою так зв. безклясового суспільства або земного раю. Багато вірить тій гіркій правді, що я її оповідаю про життя робітників в Росії, але деяка частина й не вірить. І дійсно, тяжко повірити в те, що робітник, який ніби є володарем тої країни, бо ж то є перша в світі робітничо-селянська держава та ще й з диктатурою пролетаріяту, є насправді тільки раб в тій країні. Що робітник той в Росії не живе, а животіє, що убогість його життя переходить всякі межі уявлення. Про приватний будинок, про приватну авто-машину він не сміє і мріяти. Одне убрання, півчеревики він ледве може собі зробити в кілька років. Ніколи не сміє спізнитися на працю, бо за це будуть вираховувати зі заплатні 1/4 або 1/3 на протязі 3-4-6 місяців, або сидітиме у в'язниці. Не сміє самовільно кинути працю, бо за це теж в'язниця. Ось вам і перша в світі робітничо-селянська держава. Тут американці, мої слухачі, починають дивуватися, чому ж, мовляв, робітники не протестують, не страйкують проти таких умов?

— Дуже просто, відповідаю, за це є кара або каторжні праці або розстріл. Ніхто не сміє бунтуватися, або бути незадоволеним в раю. — Це направду тяжко зрозуміти американському робітникові, що зріс і виховався в цілком іншому дусі. І єдине, що лишається, це підняти, силою відсунути залізну завісу й показати світові оту правду, отой рай.

Також дома мене відвідують багато людей зі старого краю, навіть з одного села старі товарші мого батька, що разом колись приїхали до Америки. Всіх їх цікавить, що сталося з тим або іншим їхнім родичем або знайомими, що також були колись тут в Америці та пізніше повернулися, як і мій батько, назад до старого краю. Чому вони перестали писати від певного часу? Оповідаю їм трагічні подробиці про декого з тих; як їх розкуркулювали, як їх ловили по лісах, як підчас того ловлення застрілили декого, а інших відправили на Соловки, в Сибір. І коли дехто з них і мав якісь симпатії до того раю, то все таки помітно зародження сумніву. Та чи то дома, чи на заводі, але найбільше говориться про майбутню війну з Росією, дискутується можливість висліду тої війни та долю окремих народів. І тут мені часто задають американці питання: — Що я робитиму після війни на випадок поразки большевиків?

Я відповідаю, — що негайно повернувся б на свою батьківщину. І не тільки після війни, але на початку війни, щоб допомогти вибороти волю свойому народові. Бо ж знаємо, ще ніколи й ніде не було даровано якомусь народові волю. Тільки той нарід, що в героїчній боротьбі виборов собі незалежність, волю, тільки той нарід і має її. І власне саме тут, в Америці, на вільній землі, серед вільного народу, ще глибше оцінюєш волю, радість вільного життя, та ще безмірно глибше відчуваєш трагедію поневолення свого народу, своєї нації там. Коли настав відповідний час для створення жидівської держави, — чи ж не кинулись жиди робити все, що тільки можна? Чи ж не їдуть жиди, що народжені в Америці воювати за свою батьківщину, відвойовувати її в тяжкій боротьбі? Чи ж не вмирають вони там геройською смертю? Ні. Вони не забули свого народу, хоч і роджені тут. Вони не відвернулись від нього в його біді. Це не злочин проти Америки. Це робить і робитиме честь всім тим, хто робитиме так як роблять жиди. Це робить велику честь самій Америці, що виховує в своїх людей любов до волі. То чи ж смію я забути за свою націю, за свій многострадальний нарід, який стільки віків бореться за свою волю, який стільки своїх найкращих синів віддав на вівтар боротьби за свою свободу, за свою незалежність?! Чи є ще нація на світі, яка безперервно понад 300 років так вперто вела б боротьбу за свою незалежність? Я не можу забути того народу, який безпереривно, століттями відправлявся на Сибір, починаючи від наших прадідів-козаків, від нашого генія Тараса, й кінчаючи сьогоднішним днем, коли наші письменники відправляються десятками, а інтелігенція тисячами. Не можу забути тих мільйонів що вимерли від голоду в 1932—1933 рр. та помордованих по енкаведівських казематах.

(Докінчення на стор 3.)

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

39)

Після того, як його винесли з камери, на обличчі кожного з мешиканців камери № 66, цілий день був **в і д б и т и й** важкий сум, кожний думав над своєю долею..., а у вечорі, вчитель відбивав азбукою Морзе повідомлення сусідам, що один з нас вибув, мабуть, в „Штаб Духоніна". Чотири довгих, як вічність, дні мого перебування в тюрмі після вибуття лотиша були сумні-сумні. Розмова якось не клеїлась, кожний з нас думав свою гірку думу. М. поволі видужував, тільки скаржився що у нього в очах все чогось крутиться і темніє. Він був велетенського зросту, просте обличчя свідчило про його селянське походження, мав широчезні плечі, міцні м'язи і велику пропорційну до постаті голову з рудоватим волоссям. На перший погляд йому можна було дати 30-35 років. В тюрмі він був зі своїм батьком, таким же кремезним селянином, років під 60, але його батько сидів десь в іншій камері, бо за тюремними порядками, сидіти разом родичам, або приятелям, у в'язниці суворо заборонялось. Вони вже були як „куркулі" по 5 років в кацетляграх, повернулись до дому, а через рік їх знову **з а а р е ш т о в а н о**, як „контрреволюціонерів".

За советськими офіційними законами людина не може бути заарештована без відповідного ордеру, підписаного прокуратором. За тим же законом протягом 24 годин кожному заарештованому повинно бути пред'явлене обвинувачення.

Мене заарештовано без жодного ордеру. Я дозволив себе, заарештувати з порушенням цього закону, бо був свідомий того, що коли б я став на цю формаліту, то однаково не врятував би себе від арешту. Оскільки минулої ночі пройшло вже 96 годин з моменту мого арешту, але обвинувачення мені не було пред'явлене, я вирішив діяти: В першу чергу я звернувся по пораду до діда Л. і до вчителя з проханням сказати мені, — як викликати до мене слідчого, або щоб мене відвели до нього. Вони мені порадили застукати в двері і коли прийде наглядач, то я повинен йому заявити своє бажання.

На мій стук підійшов до „вовчка" наглядач і запитав: Хто стукає?

Я. — Я стукав.

Він. — В чому річ?

Я. — Мені потрібно бачити слідчого.

Він. — Якого слідчого?

Я. — А я знаю якого? Які у вас є тут слідчі?

Він. — Я не знаю, кого вам треба. Я покличу вартового команданта.

Я. — Добре...

Вартовий командант прийшов прямо в камеру.

Ком. — Хто мене кликав?

Я. — Я не знаю, за чиїм викликом ви прийшли? Я просив наглядача покликати мені слідчого, або відвести мене до нього...

Ком. — На що вам?

Я. — За законами мені протягом 24 годин слідчий повинен пред'явити акт обвинувачення, але пройшло вже 96 годин і мені ніхто ніякого обвинувачення не пред'явив.

Ком. (круто повернувся і простуючи до дверей): — Щоб ти не смів мене більше турбувати такими дурницями, — сказав він зі злістю і вийшов, гримнувши дверима.

Я на стільки розгубився від такої відповіді, що відчував себе абсолютним дурнем перед своїми товаришами, які, мені здається, ухмилялись мойому дитячому невдалому кроку. Я відчував, як якась злість охопила всього мене і я шалено знову застукав у двері. Знову у „вовчок": — Хто стука?

— Прошу вартового команданта, — відповів йому я.

Прийшов „він", злий як демон, і накинувся на мене: „Ти що тут бешкетуєш? Хочеш до карцеру?"

— По-перше, не викай, а по-друге, мене вашим карцером не залякуйте. Коли йдеться про карцер, то ви за вашу поведінку до нівчому неповинних в'язнів заслуговуєте ще на гірше, ніж карцер, А взагалі я бачив, що мені з вами нема про що балакати. Прошу довести до відома слідчого, що я бажаю з ним розмовляти, — сказав я весь здригаючись і від обурення і від гніву.

Мої товариші з притисненим диханням стежили за складною ситуацією, а я мабуть мав надзвичайно рішучий і грізний вигляд, бо командант подивився на мене, буркнув: „добре" і пішов геть.

Я зрозумів, що наразі поле „бою" залишилось за мною.

Коли двері камери замкнулись за командантом, то мої співмешканці радо вітали мою перемогу.

Для них це щось нове в тюрмі. Вони не звикли до такої поведінки в'язнів.

„Я боюсь, що ви, Іване Івановичу, тільки погіршуєте своє становище. Цей командант занадто мстива людина-енкаведист", — попередив мене дідусь Л.

Командант за чверть години повернувсь і повідомив, що слідчий сказав, що, коли дійде до мене черга, то він не забуде мене викликати.

— Ще встигнеш попасти на шибеницю, — додав він, погрожуючи мені і простуючи до дверей.

— Чи я встигну чи ні і чи я попаду чи ні, а що ти попадеш і скоро, то я в це свято вірю, не погрожую, — відповів я.

(Дальше буде).

XI. Конвенція Ліґи Української Молоді

4)

(Продовження).

V.

ДОКЛАДИ.

Справі докладів на конвенції Ліґи Молоді приділено велику увагу вже під час її підготовки. Це була основна справа і на цю тему відбулися окремі наради екзекутиви Ліґи. Йшло про те, щоби заторкнути найважливіші проблеми та дати конвенції, можність висловитися на їх тему і тим самим визначити свою „плятформу". У висновку докладів та переведеної над ними дискусії ухвалено опісля відповідні резолюції.

Вступ Осипа Лисогіра: „Світовий мир — ваша проблема".

Цикль конвенційних докладів започаткував касієр Ліґи, капітан Американської Армії, Осип Лисогір, темою: „Світовий мир — ваша проблема". Доклад передаємо в свобідному перекладі та з деякими скороченнями.

Осип Лисогір

Обговорення проблеми світового миру — почав докладчик — не належить, здавалося б, до такого невеликого форуму, як ця конвенція. Бо світовий мир, це комплекс цілого ряду справ, що їх належало б залишити для обговорення тільки на найвищому урядовому рівні в рішальних столицях світу та Об'єднаних Націй. Проте, ми зустрічаємося з фактом, що від закінчення війни вже пройшло три роки, а від справжнього миру світ сьогодні ще більше віддалений, ніж був в останніх днях війни. Замість світової гармонії, збільшується міжнародне недовір'я та напруження між протилежними доктринами. Замість збільшення зусиль та звернення їх на поправу долі людства, їх звертається насамперед на щораз більший розвиток і продукцію засобів масового нищення. Світ, виходило б, знову цілком зїхав з глузду. Чи такий стан річей ми мали б прийняти без одного слова? Чи ми маємо дозволити втягнути нас в чергову війну?

Молодь двигає головний тягар війни; молодь мусить дбати про мир.

Мої друзі — продовжував докладчик — я не потребую представляти вам всіх жахів війни. Ви всі пригадуєте їх з недавного минулого і багато з вас могли б це потвердити з власного досвіду. Деякі з вас пам'ятають теж 1918 рік. В обидвох цих війнах, як і в усіх попередніх, головними дієвими особами була кожночасна молодь. Власне молодь кожночасно платить грізну криваву ціну війни. Іронія долі хоче, що власне ця молодь, яку покликається приносити найбільшу жертву у війні, не має нічого до говорення про її участь в битвах. Бо деякі з них є замолоді, а інші незацікавлені. Це справді сумний, але правдивий коментар про зацікавлення молоді цею так вітальною для неї проблемою. Такий стан не повинен існувати і його треба направити. Якщо молодь має поносити головний тягар та складати найбільші жертви у війні, то найвищий час, щоби вона взяла серіозну і активну участь в підготовці та збереженні миру. Якщо вас мають одного дня покликати, щоб ви віддавали життя в обороні цих прінціпів, без яких ви не хотіли б жити, то тим більше ви повинні брати участь у встановленні політики, яка зберегла б ці прінціпи мирними засобами. Цього роду відповідальність не може залишитися самою тільки теорією; вона мусить бути живим фактом. В цьому напрямку ви повинні працювати, починаючи вже.

Усі ми тут прекрасно знаємо теперішнє політичне положення в світі і цілком здаємо собі справу з можливостей нової світової завірюхи, які з цього положення випливають. Часописи в цілій країні приносять ці вістки кожного дня на перших сторінках. Проте, ми ні на одну хвилину не повинні втраачти надії на мир, хоча й здаючи собі справу, що події неодмінно розвиваються в збройний конфлікт між західними демократіями та советським світом. Вину за цю щораз більшу крізу не поносить наша країна. Правда є по нашому боці. Бог нам свідком, що під час і після останньої війни, наш нарід виявив безприкладне зрозуміння і добру волю та широко відкрив свої серця і кишені, готовий поділитись зі союзниками і противниками усім, що він мав. Ми не робили цего для користі, ані навіть в надії на будьякий матеріяльний зиск, бо світ фінансово був збанкротований і матеріяльно зубожілий. Ми не робили цего для могутности, бо ми були і залишились наймогутніші. Ми робили це з глибокого відчуття милосердя до людського роду та в надії, що власне такою поведінкою можемо забезпечити світові постійний мир.

Ціль Кремля: панування над світом.

Проте, наші надії можуть бути короткотривалі. Керівники Советського Союзу та його сателітів, перекручуючи факти та фальшиво представляючи наші цілі, почали ворожу нашій політиці акцію. Кремлівські можновладці, виходило б, вважають, що наші успіхи у відбудові світу могли б означати заломання комуністичної диктатури. Вони теж переконані, що як довго існують в цьому світі індівідуальні вольності, так довго в небезпеці буде їхня політична філософія. На підставі фактів минулого ми можемо прийти до переконання, що вони без боротьби не зрезигнують зі своєї диктаторської утопії, створеної тільки для їх комісарів. Не тільки це, але й жадоба влади та здобутий участю у війні по боці переможців авторітет заохотив Політбюро продовжувати підбій народів та розпочати акцію за здобуття неподільного панування в світі. До цего вони змагають всіми засобами і за це вони готові почати війну, як настане для них слушний час. Цей час може бути ще далекий, або й ні, але цего в жодному разі не можна легковажити.

Зіставлення сил.

Советський Союз — це величезна країна, що простягається через два континенти, Европу і Азію. Вона два рази ширша і три рази довша від нашої каріни. Її населення виносить біля 200 мільйонів і з кожним роком збільшується далеко швидшими темпами, ніж в будькякій іншій західній країні. Робітників там серед безприкладної нужди, холоду і голоду заставляється терором до щораз більшої продукції воєнних матеріялів. Крім того, Совети здобули, або забрали величезні склади зброї від націстів, як і вивезли на каторжні роботи в своїх воєнних заводах велику кількість німецьких спеціялістів.

Не можна не підкреслити факту, що ціле те розгорнення та постійне збільшування советського воєнного потенціялу та розбудова советської воєнної машини відбувається власне в тому часі, як Советському Союзові ніхто і нічого не загрожує. Бо за минулі роки, як наша країна перевела основну демобілізацію, жодна інша країна не була в стані військово змірятись зі Советським Союзом. Отже, навіщо все те зброєння? Подробиці того можуть бути окутані таємницею мурів Кремля, але тут не можна відкинути здогаду, що московська гієрархія вже має готові конкретні пляни на здобуття світу силою.

Мої друзі; факти вимагають, щоби наша країна і зокрема наша молодь завжди мали на увазі ці советські цілі. Я переконаний, що як довго Росія буде диктатурою, що матиме абсолютну владу над господарством і народом, вона мусить постійно приготовлятися до здобуття світу. Така система, як большевицька, встановляється тільки для війни. Вона взагалі унеможливлює мир. З цего випливає невідклинча потреба для нас постійно скріплювати нашу країну та наших союзників і приятелів, щоби ми були сильніші від Советів, як економічно, так і під військовим оглядом. В такому положенні, яке заіснувало в світі сьогодні, ми мусимо прийти до переконання, що мир можна вдержати тільки при допомозі сили.

Необхідність розбудови наших збройних сил.

Нашим безпосереднім і найбільш наглячим завданням є розбудувати та скріпити наші суходільні, морські і повітряні збройні сили, щоби вони не мали собі рівних в світі. Наша країна вже почала ці заходи. Закон про військову службу вже увійшов в життя і тепер нашим обов'язком є якнайсердечніше піддержати цю політику. Ці з нас, що вже зареєструвались і дабровільно зголосились до військової служби, виявили повне зрозуміння своєї відповідальності. Тепер подумайте, що ви маєте бути найкращили вояками в світі. Пам'ятайте, що як ви точно вивчите воєнне діло, ваші вороги ніколи вам не дорівняють. З другого боку, якщо ми не будемо належно приготовані і якщо наша країна буде немічна, то цим ми тільки заохотимо наших ворогів до війни. До цего ми ніколи не можемо допустити. Ми мусимо приготовитися належно і швидко. Ми мусимо постійно продовжувати вишкіл кожної спосібної до зброї людини, познайомлюючи її з вічно змінливими методами війни. За здійснення цеї політики ми відповідальні всі разом і кожний з нас зокрема.

Піддержати Плян Маршала.

В дальшому бесідник звернув увагу, що молодь повинна взяти теж активну і свідому участь в щораз більшому розгортані господарських ресурсів країни, зокрема активно піддержувати охоплену пляном Маршала американську допомогову господарську політику у відношенні до наших союзників і приятелів.

Вільна Україна передумовою миру.

На цю тему капітан Лисогір говорив: Ми, як американці українського роду, повинні постійно і вірно інформувати американський загал про Україну, її змагання, її теперішню визвольну боротьбу та її важливість для світового миру. Европейські державні мужі, які визнаються в політичному положенні, постійно стверджують, що безупинне поневолення цеї ключевої країни зі 45 мільйонами свободолюбного народу є одною з головних перешкод в змаганні до мира в Европі. В кожному разі, нам не треба бути аж спеціялістами, щоби здати собі справу, якою могутньою силою була б вільна і незалежня Україна в змаганні до миру тоді, якщоб вона тільки невтралізувала воєнний потенціял Росії. Суверенна українська держава, з її традційно демократичним народом, з її економічною самовистачальністю та з її високо розвиненою культурою мала б без сумніву великий вплив на стабілізацію миру в Европі. Світ, зокрема наш американський нарід мусить це знати і нашим завданням є його в цьому переконати. Ми довжні це нашим козацьким предкам, що вже п'ять століть тому дали Европі передсмак справжньої демократії в дії; ми винні це тим неоспіваним героям, що вмерли, намарно намагаючись відновити козацького духа в наступних роках. Ми довжні це тим бездольним збігцям, що сьогодні блукають без своєї країни. Ми винні це нашим братам, які сьогодні живуть в Україні під чоботом найбільш жорстокого окупанта, якого будьколи знала історія...

Чи можна цего досягнути?

Всі ці справи і ще багато інших мусять бути виконані, якщо ми хочемо здобути тривкий мир в світі. Це не є легке завдання. Треба привернути світові віру в демократію, базовану на правді, справедливості, на вольностях людини та братерстві людей. Чи можна цього досягнути? Президент Рузвелт колись твердив: „Немає в світі соціяльної, політичної чи господарської проблеми, яка не розтопилася б на вогні великого духового відродження". Цей вогонь треба запалити і ви, я та всі інші такі, як ми, повинні засвітити сірничку. Полум'я віри в нашу форму демократії мусить освітити шлях для всіх народів і всіх поколінь. Прінціпи нашої Конституції і нашої Хартії Прав мусять промовити до всіх людей. Дух нашої Декларації Незалежности, виявлений в словах, що „всі люди сотворені рівні", що „вони наділені їх Творцем незмінними правами життя, волі і щастя" мусить стати духом світу. Це найбільші слова, що їх колинебудь сказала, або написала смертна людина...

Цего можна досягнути, як кожний з нас стане активною частиною нашого уряду. Ми мусимо постійно звертати увагу на важливість індівідуалізму та індівідуальної відповідальності...

Мої приятелі, — закінчував свій інтересний доклад Осип Лисогір — хтось сказав, що ціною свободи є вічна сторожкість. Я думаю, що ми це можемо поширити і сказати, що ціною миру є вічна готовість і плянування. Нашим власним життям, в наших щоденних стосунках ми мусимо давати приклад такої поведінки, якою по нашій думці повинна позначуватись акція нашого оточення. Це вимагає бежмежної дисціпліни і посвяти...

Зупинившись ще коротко над загальними прінціпами нашої свободи та нашого життя, бесідник закінчив: Приймімо виклик! З характерною нам американською прецизністю та ентузіязмом докажімо світові, що наші життєві прінціпи є справді найкращі. Виклик наших противників киньмо їм назад в зуби та передаймо розчарованим народам світу ідею, що їхнє спасіння лежить тільки у владі „of the people, for the people and by the people". Це наш найпевніший шлях до миру" — закінчив свій доклад Осип Лисогір.

ДЛЯ БОРОТЬБИ З ПІСТРЯКОМ.—Це є новий інструмент, що видає проміння Рентґена (Екс Рейси, куди сильніші, як їх досі добувано. Д-р Ернст Е. Чарлтон, предсідник медичної лябораторії, яку вдержує Дженерел Електрик, випробовує цей новий винахід, що важить коло 8 тон.

Українці в Пенсилвенії допомагають в переселенчій акції

Филаделфія, 16. вересня. — Як уже повідомлялося, в місті Филаделфії зорганізовано при допомозі всіх місцевих українських організацій і товариств Переселенчий Осередок ЗУАДКомітету, що зобов'язався допомогти в переселенні 2,000 нових українських імігрантів, запевнюючи їм мешкання і працю. В місті Филаделфії започаткував цю працю Український Горожанський Клюб. В околицях цього міста почне цю акцію Переселенчий Осередок **першими громадськими зборами,** які відбудуться в місті **Честер, Па.,** в Горожанському Клюбі, в Українському Католицькому Клюбі та в Громаді при Мортон Стріт в неділю, дня 19-го вересня зараз після Служби Божої. Того самого дня в год. 4-ій після полудня відбудуться такі ж **громадські збори теж у Вілмінґтон, Делевар,** в Горожанському Клюбі при 623 Саут Гілд Стріт. На зборах виступлять промовці, теж з нової іміграції. Треба сподіватися, що громадяни Честер і Вілмінґтон візьмуть в цих зборах масову участь та піддержать цю благородну акцію для рятування своїх братів від загибелі на европейському скитанні. (ог.)

ЧИ ВИ ВЖЕ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПИШІТЬ СЕЙЧАС!

Що писала "Свобода" тому 40 років?

17. вересня 1908 р.

ЛЕВ ТОЛСТОЙ: „НЕ МОЖУ МОВЧАТИ!"

На днях помістив „старець з Ясної Поляни" (російський письменник Лев Толстой) під згаданим наголовком страшний акт обвинувачення кривавого царату в англійській пресі, висловляючи водночас бажання, щоб його стаття появилася у всіх мовах з нагоди 80-ліття його народин — пише редакція перед поміщенням статті. Стаття починається словами: „Сім присудів смерти: два в Петербурзі, один в Москві, два в Пензі, а два в Ризі. Чотири страчення: два в Херсоні, одно в Вильні, а одно в Одесі. Це можна читати в кожнім часописі щодня і то не тільки впродовж одного року, але це ведеться цілими роками..." Стаття кінчиться уступом, в якому сказано: „Я знаю, що всі люди є людьми, що ми всі є слабі, що всі блудимо, та що не можна одному чоловікові судити другого... Але я не можу й не хочу довше боротися з тим почуванням. Не можу й не хочу передусім тому, що людям, які цього злочину не бачать, треба його наперед показати. Подруге не можу й не хочу довше мовчати (тому це визнаю одверто), бо маю надію, що моє таврування тих людей доведе до того, що мене (я цього бажаю), викинуть у цей або інший спосіб з того осередка, в якому я живу, та в якому не можу почувати себе співвинуватим в злочинах, які поповняються довколо мене... От тому я пишу про ці справи й буду по своїм силам розповсюднювати те, що пишу, не тільки в Росії, але й заграницею, щоб сталася одна з двох речей: або хай покінчаться ці нелюдські справи, або хай зірветься звязок, який мене лучить з цими справами — хай всадять мене до вязниці, де я міг би самий ясно все відчувати".

ЛЬВИ Й СЛОНІ НА УКРАЇНІ.

Археологічні досліди, які ведуться тепер в околиці Десятинної церкви в Києві, дають дуже цінні викопалища. Геологічні досліди доставили багато памяток з давніх епох, що сягають яких 50—100 тисяч літ взад. Ці викопки свідчать, що в наддніпрянських сторонах було колись дуже тепле підсоння, що росли тут цитрини й пальми, поміж звірятами находилися слоні, льви, носороги, гиені і т. п. Взагалі розсліди в Києві дають ученим дуже багато цінного матеріялу для науки.

ПОСВЯЧЕННЯ ІКОНОСТАСА В ЦЕРКВІ У ВИРДЖІНІЇ.

Повідомлення: На празник Воздвиження Чесного Хреста, 27. вересня 1908 р., буде обходити церква в Алден, у стейті Вирджінія, торжество посвячення іконостаса, в якім візьме участь еп. СС. Ортинський. Запрошується околичних священиків, гр.-катол. братства й усіх українців прибути на це свято. — Мих. Лисяк.

Коли настане час

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Як не можу забути й того короткого, але жахливого панування нового окупанта в 1941-1943 рр. Не можу забути тих безконечних колон босих і виснажених і змучених білих рабів, що їх щодня тисячами гнали по Києву для відправлення до Третьої імперії, як не можу забути цих рабів уже на праці в Райху, де поводилися з ними як з найгіршими псами. Не можу забути Житомира, де в конц. таборі загинуло 60,000 полонених, а серед них більша частина українців, Новоград-Волинсько, де в таборі загинуло 30,000, Проскурова, де загинуло 50,000. А переповнені українцями в'язниці в Рівному, в Дубні, у Львові, в Києві, в Полтаві, Дніпропетровську, з яких ніхто живим не вийшов?

А гестапівські масакри в українських селах та містечках на Волині в 1943 р., де гинули тисячі невинних дорослих і дітей? А рабський випродаж німцями малих, напівзамерзлих дітей в Луцьку і в інших містах в 1942-1943 рр.? А розстріли гестапівцями українців в Станиславові під синагогою?

А безчисленні Вінниці та інші кладовища з українців, що були пороблені большевицько-німецькими окупантами по всій Україні та про які ми ще не знаємо. А згарища міст і сел України, що потрібуватимуть десятки років. для відбудови? Я не можу і я не смію забути всього цього. Якщо судилося моєму народові виборoти собі волю, я хочу бути зі своїм народом разом в щасті, так як я був з ним в нещасті.

Моя відповідь не здивувала моїх слухачів-американців. Вони мене дуже добре розуміють, як розуміють і те, що тільки вони, тільки Америка допоможуть нам визволитись, допоможуть нам стати такими ж вільними як і вони самі, як їхня Велика Вільна країна.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні,

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Ліста: ч. 29.

Відділ		Жертва
130	Теодор Сірко	$ 2.00
204	Іван Ґумовський	2.00
204	Alex Kowal	2.00
204	Микола Сукар	1.00
238	А. Войтків	4.00

УМЕР І. А. ДИМА, ОДИН З НАЙСТАРШИХ ПОСЕЛЕНЦІВ В МАНІТОБІ.

Винипег, 16. вересня. — Місцева канадська преса подала довше повідомлення про смерть українця І. А. Дими, одного з найстарших поселенців в провінції Манітоба. Покійний приїхав до Ню Йорку в 1896 році, а один рік пізніше посилився в Манітобі, де займав різні важливі пости в канадському та місцевому українському житті. Він умер дня 13. вересня у 84 році життя, залишаючи жінку, двох синів, п'ять дочок та 11 внуків.

АМЕРИКАНСЬКА І БРИТАНСЬКА АВІЯЦІЇ ВІДЗНАЧИЛИ РІЧНИЦЮ „БИТВИ ЗА БРИТАНІЮ".

Лондон, 16. вересня. — З'єднання британської та стаціонованої в Британії американської авіяції відзначили вчора річницю „битви за Британію" з 1940 року, влаштовуючи імпозантне авіяційне видовище над Лондоном. З американського боку в параді взяли участь з'єднання суперфортець Б-29.

С. Курилів.

НА ВАКАЦІЯХ

(Фейлетон).

Каже до мене мій друг-фармар:

— Коли хочеш провести гарно свої вакації, відсвіжитись і набрати свіжих сил до праці, прийдь до мене на фарму. Бо цього повітря і сонця фармарського, не купиш в місті за жадні скарби...

Правду говорить мій друг. А крім того, я страшенно люблю господарювати, святу земельку управляти. Яке душевне вдоволення, скільки свіжого повітря, скільки сонця, простору, скільки всяких тих фіолетних, астральних і космічних промінів набере чоловік на своє грішне тіло на лоні природи. І законсервується як шинка і висмажиться на сонці відповідно, щоби через зиму скорше відкатаруватися, та поменше хворіти. А сонце, як відомо, всяку хворобу живцем пожирає... Виставиш — наприклад сухоти на сонце і глядиш, як вони корчаться і шкварчать, як покраяне сало на пательні... А через хвилю бачиш, помандрували від тебе, на ліси, на гори, в пропасті...

А всюди свіжо повно зелені, польних квіток, запаху. А ти, повагом поміж те все ходиш, вдихаєш свіже повітря в порожні легені, набираєш його як в ковальський міх, і жалієш, що не можеш з собою такого повітря хоч би в кешені набрати, щоб зимою було чим дихати. Взагалі фарма, є щось гарного, а особливо вироблена і виплачена.

І от на таку фарму, вироблену і виплачену поїхав я, на запрошення свого милого друга.

— Що ж, треба користати з часу. І так того життя жменя, то чому б його не відновити на фармі — думав я, ідучи до знакомих.

Приїхав я щасливо. Звітались, розговорились. Мої други раді мною, а я ними радію.

Повечерявши я смажених в сметані бараболь і пішов в стодолу на сіно, а ви знаєте, що це значить спати в клуні на сіні. Це не подушка з курячого пір'я, яку кудкудаканням чути, але природа, запашна м'яка. Від неї аж пахтить всякими зелами...

Ляг я і зараз заснув.

Не знаю, чи довго я спав, як раптом почув, що мені по грудях щось лазить... Мати Христова! Я зразу зрозумів! Мені залізла за пазуху миша.

Як би воно не було, а все ж таки я скромний і стидливий громадянин, не хочу на таке позволити, щоби така, вибачте, миша, оглядала мої голі груди...

Зірвався я мов попарений, подер на собі в шматки сорочку, розбив головою двері в клуні, та вибігши на двір, наробив такого крику й галасу, як до пожежі. А тут два собаки до мене, назад в клуню гонять.

Вибігли хазяї, втихомирили розлючених собак (миша ще давніш втікла) і я пішов докінчувати перерваний сон вже в хату. От тобі й лоно природи і пахуче сіно... Сяка-така миша погана, лізе тобі на груди гніздо крутити.

Не спав я до раня, думаючи про лоно природи, та про цю нахабну мишу.

Рано, дали поснідати, насміявшись здорово з моєї пригоди, і забрались до роботи. Мені — щоб не скучати — казали виполювати з тютюну бур'яни.

Вийшов я на поле, став і задумався...

Котре воно тютюн, а котре бур'ян, їй-бо не розберу... Я знаю, що тютюн гарний, дрібний, жовтий, а тут самі зелені лопухи і тсі до себе подібні. Страшенно занечищена фарма хабуззям, дарма, що виплачена.

Сказав я собі: „Боже помагай" і полю. Вириваю все з корінням, щоб більше така погань як лопухи, не множилася.

Полов я до полудня і таки добре звивався, щоб хазяїн не думав нічого злого про міщуха. А сонце вогнем жарить мої плечі.

В полудне прийшов приятель, глянув на мою роботу, тай лиш руками сплеснув:

— Та ж ти мені акер тютюну вирвав — каже — а всі бур'яни зіставив...

— Жовтий... жовтий... як висушений — каже він — бодай тобі в очах пожовкло, якої ти мені шкоди наробив!

— Слухай — кажу йому — ти мені подякуй за це, бо скількох я людям життя врятував, які були б смертельно обкурились нікотиною.

— Але ж гроші, кричить приятель, чи ти знаєш скільки я грошей втратив через твою глупоту?

Ну і не нахаба мій приятель? Він в заміну за трутину ще й грошей хоче...

Нічо робити. Кинув я полоти і пішов підкріпитись по цій гарячковій праці.

По обіді хазяї пішли знову до роботи, а мені казали доглядати господарства, курей напоїти тощо. Я почав від курей. Насипав зерна, приніс відстоялої води з якоїсь бочки, годую і пою кохані курочки. Ти її зернятки, а вона тобі ячечко: тиць!

І що ви скажете? До вечора всі кури погинули, бо я напоїв їх якимсь проклятим трійлом, що ним поливали той чортів тютюн!

Як вернула хазяйка з поля, то стільки плачу було, що вистачило б для всіх головачів большевицьких на похоронах!

Прикро мені, що я такого клопоту добрим людям наробив, але що ж я зроблю, коли дуже господарювати люблю.

Зітхав і приятель, видно благословив мене, дякуючи Богу, що мене принесло...

Подали вечерю, а я вже й їсти не можу. На столі стоїть вечеря, а за вікном біліє гора скостенілих кур'ячих трупів, які тютюнева смерть скосила. І як тут тобі вечеря в рот полізе?

Не їв я. Та все таки приятель добра людина. Розважив мене, сказав, що й таке часом буває, що це остаточно не моя вина, що дурні кури не повинні були того пити. Вговорив він мене і казав відвести коней до водопою.

— Тільки не давай води з бочки — каже — а сідай на коня і їдь до озерця.

Коні були в упряжі і я не розбираючи їх скочив (як капітан від австрійської піхоти) на одного з них, та поїхав поїти.

Напоїв, вертаю, а приятель яму копає на кури і каже:

— Але з тебе правдивий улан. Ти це гарно умієш їхати!

Я, щоби ще більшу знакомість з кіньми показати, перекинув ногу, замахнувся і скочив з коня на землю. Скочив — і зачепивши за якийсь проклятий гак на упряжі, опинився на землі без... штанів...

Хазяйка як побачила мене на-пів голого, зімліла, а я відірвавши блискавкою розпаханані на двоє штани, вирвав в бур'яни!

На рано, був в дома.

На фарму їхав, а другого дня пішком валяв цілу ніч.

Кажеться, не буде з мене добрий фармар. Не можу ніяк розпізнати, котре бур'ян, а котре тютюн. Але курей вмію відповідно труїти...

А шкода, велика шкода, бо я страшно господарювати люблю...

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

15,981 Хомяк Василя і Андрія з с. Тарнавка (Сянік) від Гаравс Василя.

15,982 Маруняк Розалії від Марусяк Михайла з Чехословаччини.

15,983 Яцик Анни і Миколи з с. Підзвіринець (Рудки) від Заваринська Анастазії.

15,984 Рідних і знакомих з місточка Кодні (Житомир), Канарських та тітки Германович від дочки Олександри Переуда Моторна Валентини.

15,985 Карчович зам. Соколовська Маруні тети та всіх кревних з с. Грозьова (Старий Самбір) від священика о. Габак Миколи пароха з села Лопінка (Сянік).

15,986 Жукевич Парані тітки з с. Остальці (Теребовля) від Жукевич Івана с. Медоди.

15,987 Вишиваний Михайла з с. Заланова від Вишиваний Івана.

15,988 Космина Марії замуж. Булас і Анни зам. Шабаніц від Космина Петра з с. Брусна Нового (Любачів).

15,989 Керніцька Анастазії від Дзядига Ярослава з Гаїв коло Львова с. Степана і Марії.

15,990 Бойко Михайла і Івана з с. Долпутова (Калуш) від Чміль Антона.

15,991 Гріхен Осипи, Шапін Петронелі від Чайковський Миколи з с. Криниці (Дрогобич).

15,992 Лободинських з с. Ятвяги (Бібрка) та сестер Гурман Анни і Михалини від Микієвич Михайла с. Анастазії з Лободинських.

15,993 Базилик Марії з с. Макінів (Мостиська) від Палисвіт Григорія з с. Ващанці (Рудки).

15,994 Кучер Юрка з с. Ціне-ва та бувшого старшини Укр. Армії Олексишин Івана інж. (Долина) від Гуцул Михайла.

15,995 Гумніцький Семка з с. Винявка (Теребовля) від Гумніцький Володимира.

15,996 Косминів-Булас Марії і Анни зам. Шаганич від Космина Петра з с. Брусна Нового (Любачів).

15,997 Бохняк Івана з с. Криве (Ярослав) від Піскор Михайла с. Івана і Еви.

15,998 Солян Ілька і Гната з с. Середне Велике (Лісько) від Солян Анни і Михайла.

15,999 Назарук Марії з дому Онисько з с. Баворів (Тернопіль) від Дерлиця Стефанії д. Емілії.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЖІНКА — РОБІТНИЧИМ „БОСОМ". —Це Флоренс Генкак, років 55, яка перебере незабаром місце президента Британського Трейд-Юнійного Конгресу, котрий є тепер тою установою, яка в дійсности назначує міністрів британського робітничого уряду. Свою кар'єру зачала Флоренс Ганкак зиттям посуди по ресторанах, заробляючи тижнево $1.60.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія від. 239. відбудуться в суботу, 18. вересня, точно в год. 8. ввечір. Бувші справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30 ввечір. Просимо всіх членів явитися на збори. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці від. 259, відбудуться в неділю, 19. вересня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — П. Трусяк, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Бончевського, від. 10, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 19. вересня, зараз по Сл. Божій, в галі парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівнати свої вкладки. — За уряд: Г. Рубас, пр.; В. Глива, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 6. вересня 1948 р. помер у 70. році життя

ТЕОДОР ТЕРЛЕЦЬКИЙ ПЕТРИЛЮВИЧ,

член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140 У. Н. Союзу в Йонґставн, О.

Покійний походив із села Россохі, пов. Старий Самбір, Західня Україна. Полишив у смутку жену ранчишку, два сини: Стефана і Івана, пять дочок: Анну, Марію, Катерину, Розалію і Франціску, три зяті і пять внуків, два брати, один в краю, а один в Америці, дві сестри одна в краю, а друга тут.

Похорон відбувся 10. вересня при участи родини і членів Бр. св. Арх. Михаїла до укр. катол. церкви Пресв. Тройці, а відтак на цвинтар Кальварія. — В. Й. П.!
С. Нановський, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Допомога українським скитальцям.

Сестрицтво при церкві Святої Тройці в Трентоні, за добрим прикладом визначних працівниць в громаді трентонських українців: пані А. Терлецької та її дочки Марії Наполеон і їх співпрацівниць: пані Бірбан, пані Забитовської і пані Рихліцької, прислужилися своєю працею в допомозі українським скитальцям, при чому зібрано та переслано в Німеччину і Австрію протягом одного року 120 пакунків з одіжею та харчами, загальної ваги 2,000 фунтів. О. Г.

ПОШУКУВАННЯ

ХТО ЗНАЄ де є АННА КУБАРИЧ, зі села Жовчів, повіт Рогатин, Станиславівське Воєвідство, хай пише до:

B. J. F., c/o SVOBODA
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1929. Тарзан жде мовчки.

На крик Неди Тарзан насторощив уха.

Одначе відгомін приносив оклики з усіх сторін...

...а коли він намагався догадатися, звідки походить голос, його бистрі змисли йому не дописали.

Після того він зрозумів, що тільки голосні оклики можуть відбиватися, він притаївся як кіт і ждав на найменший звук.